

แนวทางการพัฒนาการเรียนรู้คุณค่าวรรณคดีไทยผ่านรูปแบบสื่อประสม

Guidelines for Improving Learning of Thai Literature Values Through Multimedia

พัชรินทร์ บุรณะกร^{1*}, กิตติพงษ์ พุ่มพวง²

¹คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

²คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

* Email : patcharinburanakorn@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาการเรียนรู้คุณค่าวรรณคดีไทยผ่านรูปแบบสื่อประสม มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทย และเพื่อหาแนวทางการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยผ่านรูปแบบสื่อประสม โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจปัญหาการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทย ด้วยวิธีการสัมภาษณ์นักเรียนระดับมัธยมศึกษา และนักศึกษาระดับอุดมศึกษา สาขาวิชาภาษาไทย จำนวนรวม 180 คน และประชุมสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อหาแนวทางการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยผ่านรูปแบบสื่อประสม

ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนไม่ได้เกลียดหรือไม่ชอบเนื้อหาในวรรณคดีไทย แต่เบื่อหน่ายการเรียนการสอนวรรณคดีไทย เนื่องจากครูสอนอ่านเอาเรื่อง ให้ท่องจำคำศัพท์ สอนโดยไม่เชื่อมโยงเนื้อหากับชีวิตประจำวันของผู้เรียน การแก้ปัญหาการเรียนการสอนวรรณคดี ควรให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิด การกระตุ้นให้ผู้เรียนฝึกตั้งคำถาม การเล่นเกม การแสดงบทบาทสมมติ การฝึกคิดแก้ปัญหาแทนตัวละคร การเชื่อมโยงเนื้อหาในอดีตมาสู่ชีวิตจริงในปัจจุบัน การวิเคราะห์วิจารณ์ภาษา เนื้อหา คุณค่าในวรรณคดี ผลการคัดเลือกวรรณคดีไทยที่จะนำไปทำสื่อประสม จำนวน 6 เรื่อง ได้แก่ นิราศภูเขาทอง พระอภัยมณี ลิลิตตะเลงพ่าย มัทนะพาธา ขุนช้างขุนแผน สามก๊ก โดยมีข้อเสนอแนะเพื่อนำไปจัดทำสื่อประสมและเทคนิคการนำเสนอ ด้วยการวาดภาพตัวละคร การถ่ายทำวิดีโอการ์ตูน การทำแอนิเมชันภาพเคลื่อนไหว ภาพกราฟิก การนำสื่อภาพยนตร์ ละครเวที ละครโทรทัศน์ บางตอนมาประกอบในสื่อประสม การอัดเสียงบรรยาย สนทนา การอ่านบทกลอนเป็นร้อยแก้ว ปัจจัยที่ส่งผลให้การจัดทำสื่อประสมวรรณคดีไทยประสบความสำเร็จคือ การให้ความสำคัญกับการจัดทำ Storyboard และเนื้อหาวรรณคดีไทยทั้ง 6 เรื่อง เป็นอย่างมาก ตรวจสอบแก้ไข และให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขอย่างละเอียดมากเพื่อให้สื่อประสมที่จัดทำสามารถสื่อเรื่องราววรรณคดีไทยที่สามารถพัฒนาผู้เรียนด้านการเรียนรู้คุณค่าด้านสุนทรียศาสตร์ คุณค่าด้านสังคม และคุณค่าด้านศีลธรรม ได้อย่างลึกซึ้งตามแนวคิดสำคัญของวรรณคดีไทยทั้ง 6 เรื่อง

คำสำคัญ : แนวทางการพัฒนา การเรียนรู้ คุณค่าวรรณคดีไทย สื่อประสม

Abstract

This research aimed to investigate problems of learning Thai literature and to propose guidelines for improving learning Thai literature through multimedia. Methods of a survey research were applied to find out problems of teaching Thai literature by interviewing 180 students of the

secondary level and of university, majoring in Thai. Group discussions of scholars were held in order to give guidelines for designing learning Thai literature through multimedia.

The research found that students did not dislike contents of Thai literature but felt bored of teachers' teaching styles focusing on reading comprehension and memorizing vocabulary without relating the stories to learners' daily life. In order to solve the problems, the focus of teaching should be on improving learners' skills of thinking, asking questions, creating games or activities, performing role-plays, solving problems of characters, relating stories in the past to nowadays lives, and analyzing or criticizing stories and values in the studied literature. Six classical Thai literature were selected for making multimedia, which were Niras Phukhaotong; Pra Apaimanee; Lilit Talaengpai; Muttanapatha; Khunchang Khunphan; and Samkok. The multimedia suggested to be created were: drawings of characters; videos making; electronic games; animated cartoons; moving pictures; graphic pictures; adding parts of films, stage dramas, or television dramas in the teaching media; audio recordings; conversations; and reading proses of the poetry. Factors making the created multimedia efficient were the focus on storyboard and the content of the six literature. Also, the careful reviews and suggestions made the completed media very effective, which motivated learners to be aware of aesthetic, social, and moral values of the six literature.

Keywords : guidelines for improving, learning, values of Thai literature, multimedia

บทนำ (Introduction)

การเรียนการสอนวรรณคดีเป็นสิ่งสำคัญ แม้จะไม่สามารถก่อประโยชน์ในเชิงรูปธรรมได้ในทันทีทันใด หรือมองไม่เห็นหนทางในการนำไปใช้ประกอบอาชีพได้โดยตรง แต่วรรณคดีมีคุณค่าด้านการจรรโลงใจ การขัดเกลาสติปัญญา ความคิด และความเข้าใจในมนุษย์ให้แก่ผู้อ่านอย่างมหาศาล สถาบันการศึกษาทุกแห่งจึงมีวิชาวรรณคดีไทยเป็นทั้งวิชาบังคับและวิชาเลือกในระดับชั้นต่าง ๆ ดังที่ เจตนา นาควัชระ (2538 : 155-171) กล่าวว่า ความสำคัญของวรรณคดีไทย สรุปได้ว่า การศึกษาวรรณคดีเป็นรากฐานสำคัญในการดำรงไว้ซึ่งชีวิตที่เพียบพร้อมด้วยภูมิปัญญาและจริยธรรม วรรณคดีศึกษาเป็นระบบที่เอื้อต่อความต้องการและความปรารถนาของมนุษย์ยุคใหม่ และมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าวิทยาการแขนงอื่น ๆ ในการที่จะสร้างสภาพแวดล้อมและพัฒนาให้การอุดมศึกษาเจริญก้าวหน้า ซึ่งคือการสร้างความใฝ่รู้ทางวิชาการ และการแสวงหาข้อวินิจฉัยที่แท้จริงร่วมกัน

เจือ สตะเวทิน (2508 : 194-195) ได้กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของการเรียนวรรณคดีว่า มีอยู่ด้วยกัน 3 ประการ ประการแรก คือ เพื่อให้ผู้เรียนได้ซาบซึ้งกับความงามและความไพเราะ (สุนทรียะ) ประการที่สอง คือ ต้องการให้การศึกษาบรม ตลอดจนกล่อมเกลาจิตใจ และความรู้สึกนึกคิดของคนเป็นการยกระดับจิตใจมนุษย์ และประการสุดท้าย คือ เพื่อให้เข้าใจวัฒนธรรมและภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของชาติตลอดจนปลูกฝังจิตสำนึกของการอนุรักษ์

การเรียนรู้อรรถคดีจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะนอกจากจะเป็นการสืบสานความเจริญงอกงามทางวัฒนธรรมแล้วยังเป็นการช่วยพัฒนาความคิด สติปัญญาของผู้เรียน และยังช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจความเป็นมนุษย์มาก

ขึ้นอีกด้วย การสอนวรรณคดีทำให้ผู้เรียนเรียนรู้มรดกทางวัฒนธรรมที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์และสั่งสมมาอย่างยาวนานยาวนาน และการอ่านวรรณคดีจึงเป็นการศึกษาเรื่องราวของชีวิตมนุษย์ซึ่งส่งผลให้โลกทัศน์ของผู้อ่านกว้างขวางขึ้น ผู้อ่านจะเข้าใจสภาพปัญหาสังคมและวัฒนธรรมทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต วิสัยทัศน์ของการเรียนวรรณคดีไทยจึงมุ่งให้ผู้เรียนชื่นชมซาบซึ้ง และภูมิใจในภาษาไทย เห็นคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรม ตลอดจนภูมิปัญญาทางภาษาของบรรพบุรุษที่ได้สร้างสรรค์ผลงานซึ่งเป็นส่วนสร้างเสริมความงดงามในชีวิตผู้อ่าน (กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ. 2544 : 1)

แม้ว่าวรรณคดีจะมีความสำคัญเพียงใดก็ตาม แต่ผู้เรียนในยุคปัจจุบันก็ยังไม่เห็นคุณค่าของวรรณคดี ดังที่ วิทย์ ศิวะศรียานนท์ (2519 : 253 – 257) กล่าวถึง ปัญหาเกี่ยวกับการสอนวรรณคดีไทย โดยสรุปว่า การเรียนการสอนส่วนใหญ่จะเรียนโดยการแปลคำศัพท์ยากมากกว่าการสอนให้เข้าใจเนื้อหาอย่างลึกซึ้งทั้งที่จริงแล้วการเรียนวรรณคดี คือการทำความเข้าใจชีวิต และควรศึกษาถึงศิลปะต่างๆ ที่ใช้ในการประพันธ์

ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีดังที่กล่าวมาข้างต้น หากผู้สอนละเลยการแก้ปัญหา ปล่อยให้วรรณคดีเป็นเรื่องยากและไกลตัวคนรุ่นใหม่ ในที่สุดวรรณคดีไทยก็จะเป็นเสมือนโบราณวัตถุที่เก็บรักษาไว้ เพื่อเป็นสื่อแสดงความเจริญรุ่งเรืองของวัฒนธรรมทางภาษาในอดีต แต่มิได้รับการศึกษาด้วยใจรักอย่างซาบซึ้งและจริงจัง การแสวงหากลยุทธ์การสอนวรรณคดีที่มีประสิทธิภาพจึงเป็นพันธกิจที่สำคัญและเร่งด่วนที่ทำนายครูผู้สอนวรรณคดีไทยทุกระดับชั้น

การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยจึงเป็นวิธีการที่ทำนายและน่าสนใจ สื่อเทคโนโลยีประเภทหนึ่งที่ได้จัดได้ว่าได้รับความนิยมในการนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน คือ สื่อประสม หรือ มัลติมีเดีย ซึ่งหมายถึง การใช้คอมพิวเตอร์ร่วมกับโปรแกรมซอฟต์แวร์ ในการสื่อความหมายโดยการผสมผสานสื่อหลายชนิด เช่น ข้อความสีสันทัน ภาพกราฟิก ภาพเคลื่อนไหว เสียงและภาพยนตร์วีดิทัศน์และถ้าผู้ใช้สามารถที่จะควบคุมสื่อให้เสนอออกมาตามต้องการได้ ระบบนี้จะเรียกว่า มัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์ การปฏิสัมพันธ์ของผู้ใช้สามารถกระทำได้โดยผ่านทางคีย์บอร์ด เมาส์ หรือตัวชี้ เป็นต้น (พัลลภ พิริยะสุรวงศ์. 2542 : 12) ดังนั้นบทเรียนในรูปแบบสื่อประสมจึงเป็นการใช้สื่อหลาย ๆ รูปแบบมารวมกันเพื่อนำเสนอข้อมูลที่หลากหลายมีทั้ง ข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียงบรรยาย และเสียงดนตรีประกอบโดยการนำเสนอในรูปแบบที่มีปฏิสัมพันธ์โต้ตอบได้ ทำให้บทเรียนที่นำเสนอผ่านสื่อประสมมีชีวิตชีวามากขึ้น

ดังที่มิ้นท์วิชาการได้ทำวิจัยเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยไว้หลายเรื่อง เช่น ทรงฤทธิ์ ฉิมโหมด (2553) ศึกษาวิจัย เรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยวิธีสอนแบบหมวกหกใบและวิธีสอนแบบปกติร่วมกับบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง สามก๊ก ตอนกวนอูไปรับราชการกับโจโฉ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พิมณิชา พรหมมานต (2553) ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง ตอน มนุสสภูมิ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปารณีย์ โชติมันเศรษฐ์ (2551) ศึกษาวิจัย เรื่อง การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนวิชาภาษาไทย เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เป็นต้น ซึ่งผลการวิจัยพบว่า เทคโนโลยีสารสนเทศที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น มีความรู้รักชอบและมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนการสอนวรรณคดีไทยมากขึ้น

การออกแบบบทเรียนที่นำเสนอผ่านสื่อประสมจึงเป็นเรื่องสำคัญ ที่ผู้จัดทำจะต้องออกแบบให้สอดคล้องกับเนื้อหาและสอดคล้องกับเป้าหมายสำคัญของเนื้อหาการเรียนรู้ สารการเรียนรู้วรรณคดีไทยเป็นสารการเรียนรู้ที่มีเนื้อหาหลากหลายและมีเป้าหมายสำคัญคือการกระตุ้นผู้อ่านให้ตระหนักในคุณค่าของวรรณคดีไทยที่มีต่อชีวิตมนุษย์ ทั้งด้านสุนทรียศาสตร์ ด้านสังคมศาสตร์ และด้านคุณธรรม ดังนั้นหากนำสารการเรียนรู้วรรณคดีไทยมาพัฒนาเป็นรูปแบบบทเรียนที่นำเสนอผ่านสื่อประสม บทเรียนดังกล่าวจะส่งผลต่อการเรียนรู้วรรณคดีไทยได้อย่างลึกซึ้ง และสามารถกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดการตระหนักรู้ในคุณค่าของวรรณคดีไทยที่มีต่อชีวิตมนุษย์ทั้งสามด้านได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

จากความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัยจึงพัฒนาการเรียนรู้คุณค่าวรรณคดีไทยผ่านรูปแบบสื่อประสม เพื่อหาแนวทางการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยให้สามารถกระตุ้นความสนใจใคร่รู้อันจะนำไปสู่การเรียนรู้คุณค่าวรรณคดีไทยได้ตรงตามเป้าหมายของสารการเรียนรู้วรรณคดีไทยได้มากยิ่งขึ้น การศึกษาวิจัยครั้งนี้ จึงเป็นการศึกษาวิจัยเพื่อหาคำตอบว่าผู้เรียนต้องการเรียนวรรณคดีด้วยรูปแบบใด ควรพัฒนาการเรียนรู้คุณค่าวรรณคดีไทยผ่านรูปแบบสื่อประสมอย่างไรให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้คุณค่าวรรณคดีไทยได้อย่างลึกซึ้งขึ้น การพัฒนาการเรียนรู้คุณค่าวรรณคดีไทยผ่านรูปแบบสื่อประสมจะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดผลการเรียนรู้คุณค่าวรรณคดีไทยเป็นอย่างไร

ระเบียบวิธีวิจัย (Method)

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.1 เพื่อวิเคราะห์ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทย
- 1.2 เพื่อหาแนวทางการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยผ่านรูปแบบสื่อประสม

2. ขอบเขตการวิจัย

- 2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างตามวัตถุประสงค์ข้อ 1

2.1.1 ประชากร แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

- 1) ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3)
- 2) ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6)
- 3) ผู้เรียนระดับอุดมศึกษา สาขาวิชาเอกภาษาไทย (ชั้นปีที่ 1-4)

2.1.2 กลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1) ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3) เลือกแบบเฉพาะเจาะจงจากโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 3 โรงเรียน แต่ละโรงเรียนเลือกผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 3 ระดับ ห้องเรียนละ 2 คน รวม 60 คน

2) ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6) เลือกแบบเฉพาะเจาะจงจากโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 3 โรงเรียน แต่ละโรงเรียนเลือกผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 3 ระดับ ห้องเรียนละ 2 คน รวม 60 คน

3) ผู้เรียนระดับอุดมศึกษา สาขาวิชาเอกภาษาไทย (ชั้นปีที่ 1-4) เลือกจากนักศึกษาระดับอุดมศึกษา สาขาวิชาภาษาไทย 3 มหาวิทยาลัย ชั้นปีละ 5 คน รวม 60 คน

จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ระดับ รวมทั้งสิ้น 180 คน

2.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างตามวัตถุประสงค์ข้อ 2

2.2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการเรียนการสอนวรรณคดีไทยในระดับอุดมศึกษา ซึ่งดำรงตำแหน่งทางวิชาการระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป หรือคุณวุฒิระดับปริญญาเอก

2.2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการเรียนการสอนวรรณคดีไทยในระดับอุดมศึกษา ซึ่งดำรงตำแหน่งทางวิชาการระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป หรือคุณวุฒิระดับปริญญาเอก จำนวน 5 คน โดยอยู่ต่างมหาวิทยาลัยกัน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 คำถามสัมภาษณ์ผู้เรียนเกี่ยวกับปัญหาการเรียนรัฐวรรณคดีไทยในปัจจุบัน จำนวน 10 ข้อ

3.2 คำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อระดมความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนรัฐคุณค่าวรรณคดีไทยผ่านรูปแบบสื่อประสม จำนวน 8 ประเด็น

4. ขั้นตอนการวิจัย

4.1 ขั้นตอนที่ 1 (เพื่อตอบ วัตถุประสงค์ข้อที่ 1)

4.1.1 ผู้วิจัยนำคำถามสัมภาษณ์ผู้เรียนเกี่ยวกับปัญหาการเรียนรัฐวรรณคดีไทยในปัจจุบันจำนวน 10 ข้อไปสัมภาษณ์ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษา และผู้เรียนระดับอุดมศึกษา

4.1.2 ผู้วิจัยวิเคราะห์คำตอบด้านปัญหาการเรียนรัฐวรรณคดีไทยในปัจจุบัน และสรุปปัญหาดังกล่าวเป็นด้าน ๆ

4.2 ขั้นตอนที่ 2 (เพื่อตอบ วัตถุประสงค์ข้อที่ 2)

4.2.1 ผู้วิจัยนำเสนอผลจากการวิเคราะห์ปัญหาการเรียนรัฐวรรณคดีไทยในปัจจุบันของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษา และผู้เรียนระดับอุดมศึกษาต่อผู้ทรงคุณวุฒิด้านวรรณคดีไทยจำนวน 5 คน

4.2.2 จัดประชุมกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อสนทนากลุ่มการระดมความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการพัฒนาการเรียนรัฐคุณค่าวรรณคดีไทยผ่านรูปแบบสื่อประสมเพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ปรัชญาและคุณค่าของวรรณคดีได้อย่างลึกซึ้งมากขึ้น โดยจัดประชุมสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ครั้ง ครั้งละ 6 ชั่วโมง ดังหัวข้อต่อไปนี้

ครั้งที่ 1 ผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์ประเด็นปัญหาการเรียนการสอนวรรณคดีไทยตามข้อมูลการสำรวจที่ผู้วิจัยทำในขั้นตอนที่ 1 เพื่อสรุปแนวทางการแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนวรรณคดีไทย

ครั้งที่ 2 ผู้ทรงคุณวุฒิคัดเลือกวรรณคดีไทยจำนวน 6 เรื่อง และอภิปรายเกี่ยวกับคุณค่าของวรรณคดีไทยทั้ง 6 เรื่อง ที่ต้องสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในคุณค่าของวรรณคดีไทยได้อย่างแท้จริง

ครั้งที่ 3 ผู้ทรงคุณวุฒินำวรรณคดีไทยจำนวน 6 เรื่อง มาวิพากษ์เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการเรียนรัฐคุณค่าวรรณคดีไทยผ่านสื่อประสม ผู้ทรงคุณวุฒินำเสนอแนวทาง สาระสำคัญ และกลยุทธ์การนำเสนอเนื้อหาผ่านสื่อประสม

ผลการศึกษา (Result)

1. การวิเคราะห์ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทย (ตอบวัตถุประสงค์ข้อ 1)

1.1 การสร้างเครื่องมือวิจัยแบบสัมภาษณ์การสำรวจวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอน

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือวิจัย คือ คำถามสัมภาษณ์ผู้เรียนเกี่ยวกับปัญหาการเรียนวรรณคดีไทยในปัจจุบัน จำนวน 10 ข้อ แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน พิจารณาตรวจแก้ไข ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ดังนี้

รศ. ดร.มณีปิ่น พรหมสุทธิรักษ์ ข้าราชการบำนาญ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

รศ.ธิดา โมสิกรัตน์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ผศ.สมเกียรติ คู่ทวีกุล คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้ทรงคุณวุฒิได้ปรับแก้ไขแบบสัมภาษณ์ให้มีข้อย่อยเพื่อให้ผู้เรียนเลือกตอบคำถามได้ง่ายขึ้น กว่าคำถามเป็นปลายเปิดทั้ง 10 ข้อ โดยให้แต่ละข้อมีแนวทางตอบให้ผู้เรียนบ้าง และมีปลายเปิดในแต่ละข้อด้วย ผู้วิจัยแก้ไขและนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแก้อีกครั้งหนึ่งก่อนนำไปสัมภาษณ์ผู้เรียน

1.2 การสำรวจและวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอนวรรณคดีไทย กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยเป็นผู้เก็บข้อมูลภาคสนามการสำรวจวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอนวรรณคดีไทยเอง โดยสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างดังต่อไปนี้

1) ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนราชวินิตสุวรรณภูมิ โรงเรียนราชวินิตบางเขน และโรงเรียนรัตนวิเชียร จำนวน 60 คน

2) ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนราชวินิตสุวรรณภูมิ โรงเรียนราชวินิตบางเขน และโรงเรียนรัตนวิเชียร จำนวน 60 คน

3) ผู้เรียนระดับอุดมศึกษา ได้แก่ ผู้เรียนหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา จำนวน 60 คน

สรุปผลการวิจัยเชิงสำรวจ เรื่อง ปัญหาการเรียนการสอนวรรณคดีไทยของผู้เรียนทั้ง 3 ระดับ

1. ด้านความรู้สึกของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนการสอนวรรณคดีไทยที่ผู้เรียนเคยประสบมานั้น ผู้เรียนส่วนใหญ่ชอบเรียนวรรณคดีไทย เนื่องจาก ทำให้ได้เรียนรู้ในเรื่องที่ไม่เคยอ่าน ได้เรียนรู้ประวัติศาสตร์ เห็นถึงคุณค่าเอกลักษณ์ของความเป็นไทย ได้เรียนรู้ถึงข้อคิดและภาพสะท้อนของสังคม อาจารย์สอนสนุกและมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว อีกกลุ่มหนึ่งซึ่งมีจำนวนน้อยมากบอกว่าไม่ชอบเรียนวรรณคดีไทย เนื่องจาก เนื้อหาที่เรียนไม่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน

2. ด้านสาเหตุที่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกเบื่อและไม่อยากเรียนวรรณคดีไทย คือ ผู้เรียนไม่ตระหนัก/ไม่เห็นคุณค่าของวรรณคดีไทย สื่อการสอนวิชาวรรณคดีไทยไม่ดึงดูดใจผู้เรียน วิธีการสอนของครูไม่น่าสนใจ เนื้อเรื่อง/เนื้อหาในวรรณคดีไม่น่าสนใจ ไม่ทันสมัย ไม่สอดคล้องกับชีวิตปัจจุบันของผู้เรียน

3. ด้านวิธีการแก้ไขปัญหาซึ่งจะทำให้ผู้เรียนไม่รู้สึกเบื่อและไม่อยากเรียนวรรณคดีไทยมากขึ้น คือ ครูควรกระตุ้นให้ผู้เรียนตระหนักและเห็นคุณค่าของวรรณคดีไทย ครูควรเตรียมสื่อการสอนวิชาวรรณคดีไทยให้ดึงดูดใจผู้เรียนมากขึ้น ครูควรเชื่อมโยงเนื้อเรื่อง/เนื้อหาในวรรณคดีให้สอดคล้องกับชีวิตในปัจจุบันของผู้เรียนมากขึ้น และครูปรับวิธีการสอนให้น่าสนใจขึ้น

4. ด้านความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อความจำเป็นในการเรียนวรรณคดีไทย ผู้เรียนทุกคนแสดงความคิดเห็นว่าจำเป็นต้องเรียนวรรณคดีไทย เนื่องจาก วรรณคดีไทยเป็นเครื่องสะท้อนสังคม ทำให้คนอ่านได้ทราบถึงประวัติศาสตร์ จารีตประเพณี วิถีชีวิตของคนไทย และยังขัดเกลาให้ผู้อ่านมีจิตใจที่ดีงามและใช้ชีวิตได้อย่างถูกต้อง

5. ด้านรูปแบบหรือวิธีการเรียนการสอนนิเวศวิทยาวัฒนธรรมคดีไทยที่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกสนใจและอยากเรียน คือ การชมภาพยนตร์หรือละครที่สร้างจากวรรณคดี การไปชมการแสดงเรื่องราวจากวรรณคดีที่หน่วยงานต่าง ๆ จัดแสดง การจัดทำสื่อมัลติมีเดียเกี่ยวกับวรรณคดีในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การ์ตูน ภาพนิ่ง วิดิทัศน์ เส้นทางการเดินทางในนิราศที่เคลื่อนที่ได้ ภาพกราฟิก ฯลฯ และการเล่นละครหรือบทบาทสมมุติตามเนื้อเรื่องในวรรณคดี

6. ด้านรูปแบบหรือวิธีการเรียนการสอนนิเวศวิทยาวัฒนธรรมคดีไทยที่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกเบื่อหรือไม่อยากเรียน คือ การอ่านทำนองเสนาะ การท่องคำศัพท์ การเล่าเนื้อเรื่องให้ฟังโดยไม่มีสื่อประกอบ

7. ด้านสื่อการเรียนการสอนวรรณคดีไทยที่จะทำให้ผู้เรียนสนใจวรรณคดีไทย คือ ละครเวที สื่อของจริง สื่อมัลติมีเดียทุกชนิด ภาพเคลื่อนไหว วิดิทัศน์ การ์ตูน รูปภาพ และภาพกราฟิก

8. ด้านความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการนำสื่อมัลติมีเดียมาใช้พัฒนาการเรียนการสอนวรรณคดีไทย ผู้เรียนมีความคิดเห็นว่าสื่อมัลติมีเดียจะทำให้ผู้เรียนตั้งใจเรียนมากขึ้น สื่อมัลติมีเดียสามารถเชิญชวนคนรุ่นใหม่ให้หันมาสนใจวรรณคดีไทยได้ เพราะเห็นภาพและได้ยินเสียงทำให้เกิดการพัฒนาการเรียนการสอนมากขึ้น อีกทั้งยังเป็นสื่อร่วมสมัยกับผู้เรียนด้วย

9. ด้านการนำเสนอเรื่องวรรณคดีไทยที่ควรนำไปพัฒนาเป็นสื่อมัลติมีเดีย คือ พระอภัยมณี รามเกียรติ์ ขุนช้างขุนแผน ท้าวแสนปม ปลาบู่ทอง อิเหนา ลิลิตตะเลงพ่าย สามก๊ก นิทานเวตาล ร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก ไกรทอง เนื่องจากวรรณคดีเหล่านี้มีเนื้อเรื่องที่สนุกสนาน น่าติดตาม มีความรู้ด้านประวัติศาสตร์สอดแทรกทำให้ผู้อ่านได้ทั้งความเพลิดเพลินและสาระความรู้ มีข้อคิด คติธรรมที่สอนการดำเนินชีวิตแก่ผู้อ่านได้ทุกด้าน การนำข้อมูลสรุปจากการวิจัยเชิงสำรวจไปใช้ประโยชน์ต่อการดำเนินงานในระยะที่ 2

ทัศนคติผู้เรียน	สาเหตุที่ผู้เรียนบางคนเบื่อวรรณคดีไทย	วิธีการสอนที่ทำให้วรรณคดีไทยน่าสนใจขึ้น	สื่อการสอนที่ทำให้ผู้เรียนอยากเรียนวรรณคดีไทย	วรรณคดีไทยที่ควรจัดทำเป็นสื่อมัลติมีเดีย
ผู้เรียนส่วนใหญ่ชอบเรียนวรรณคดีไทย เนื่องจากได้เรียนรู้ประวัติศาสตร์ ได้เรียนรู้ถึงข้อคิดและภาพสะท้อนของสังคมไทย	สื่อการสอนวิชาวรรณคดีไทยไม่ดึงดูดใจผู้เรียนและวิธีการสอนของครูไม่น่าสนใจ เหตุการณ์ในเรื่องเป็นคนละยุคสมัยกับผู้เรียน	การจัดทำสื่อมัลติมีเดียเกี่ยวกับวรรณคดีในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การ์ตูน ภาพนิ่ง วิดิทัศน์ เส้นทาง การเดินทางในนิราศที่เคลื่อนที่ได้ ภาพกราฟิก	สื่อของจริง สื่อมัลติมีเดีย ภาพเคลื่อนไหว วิดิทัศน์ การ์ตูน รูปภาพ ภาพกราฟิก	พระอภัยมณี รามเกียรติ์ ขุนช้างขุนแผน อิเหนา ลิลิตตะเลงพ่าย สามก๊ก นิทานเวตาล ไกรทอง

ผู้วิจัยนำผลการสำรวจนี้ ไปใช้ในการประชุมสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อหาแนวทางการจัดทำสื่อประสมวรรณคดีไทย 6 เรื่อง เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้คุณค่าวรรณคดีไทยทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านสุนทรียศาสตร์ ด้านสังคม และด้านคติธรรมได้อย่างลึกซึ้งโดยคงคุณค่าและอัตลักษณ์ของวรรณคดีไทยไว้ได้เช่นเดิม แต่ให้สอดคล้องกับความต้องการ

เรียนรู้คุณค่าวรรณคดีไทยของเด็กรุ่นใหม่ที่ยังคงเห็นความสำคัญและยืนยันว่าจำเป็นต้องเรียนวรรณคดีไทย แต่ควรปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนให้น่าสนใจ ทันสมัย และใช้สื่อการสอนอิเล็กทรอนิกส์มากขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับ ความสนใจของผู้เรียนมากขึ้น

2. แนวทางการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยผ่านรูปแบบสื่อประสม (ตอบวัตถุประสงค์ข้อ 2)

2.1 การสร้างเครื่องมือวิจัย คำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือวิจัย คือ คำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อระดมความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนรู้อ่านวรรณคดีไทยผ่านรูปแบบสื่อประสม จำนวนประชุม 3 ครั้ง 8 ประเด็น แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน พิจารณาตรวจแก้ไข ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ดังนี้

รศ. ดร.มณีปิ่น พรหมสุทธิรักษ์ ข้าราชการบำนาญ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
รศ.ธิดา โมสิกรัตน์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
ผศ.สมเกียรติ คู่ทวีกุล คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้ทรงคุณวุฒิปรับแก้ไขประเด็นทั้ง 8 ประเด็นให้ชัดเจนขึ้น คำถามไม่ซ้ำซ้อนกัน เพื่อให้ผู้วิจัยได้ข้อคิดเห็นที่จะนำไปสร้างสื่อประสมได้ง่ายขึ้น ผู้วิจัยได้แก้ไขตามข้อเสนอแนะ และนำฉบับแก้ไขให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาอีกครั้งหนึ่งจึงจะนำไปจัดประชุมได้

2.2 การจัดประชุมสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้วิจัยเรียนเชิญผู้ทรงคุณวุฒิด้านการเรียนการสอนวรรณคดีไทย จำนวน 5 คน ดังนี้

รศ. ดร.มณีปิ่น พรหมสุทธิรักษ์ ข้าราชการบำนาญ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
รศ.ธิดา โมสิกรัตน์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
รศ.สมพร ร่วมสุข คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ผศ.สมเกียรติ คู่ทวีกุล คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผศ.มุกดา ลิบลับ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ผู้วิจัยจัดประชุมสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อระดมความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนรู้อ่านวรรณคดีไทยผ่านรูปแบบสื่อประสม โดยกำหนดประเด็นสนทนากลุ่มตามเครื่องมือ คำถามการสนทนากลุ่มที่ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ประชุม 3 ครั้ง จำแนกเป็น 8 ประเด็น

2.3 สรุปผลการประชุมสนทนากลุ่มการ แนวทางการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยผ่านรูปแบบสื่อประสม

2.3.1 สาเหตุที่เด็กไทยเบื่อหน่ายวรรณคดีไทย ผู้ทรงคุณวุฒิร่วมกันอภิปรายสาเหตุที่ทำให้เด็กไทยเบื่อหน่ายต่อการเรียนรู้เกี่ยวกับวรรณคดีไทย เนื่องจากโดยทั่วไปการสอนวรรณคดีไทยในโรงเรียนทั่ว ๆ ไป ยังคงเป็นเพียงการสอนอ่านเอาเรื่องหรือการสอนอ่านออกเสียง หรือบางครั้งก็เป็นการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยแทนที่จะสอนวรรณคดีไทย ผู้สอนหลายคนมักจะมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเข้าใจความหมาย และท่องจำคำศัพท์โบราณ หรือ ศัพท์ยาก ๆ เอาไว้ให้ขึ้นใจ เพื่อจะได้เก็บไว้ตอบคำถามในการทำข้อสอบในตอนท้าย ในขณะที่ผู้สอนบางคนก็จะ มุ่งให้ผู้เรียนแปลความหมายในงานประพันธ์ร้อยกรองที่เป็นภาษาไทยอยู่แล้วและ เป็นภาษาไทยที่มีแง่มุมทางด้านวรรณศิลป์อย่างดีเยี่ยมให้ออกมาเป็นภาษาไทย ร้อยแก้วที่ต้องสละสลวยยิ่งขึ้นไปกว่าเดิมมากยิ่งขึ้นด้วยฝีมือของผู้เรียน ที่ยังใช้ภาษาไทยได้ยังไม่ดีเท่าใดนัก นอกจากนี้ผู้สอนบางคนยังมุ่งเน้นย้ำให้ผู้เรียนพยายามจดจำถึงรายละเอียดปลีกย่อยที่

หากไม่ตั้งใจจริง ๆ ก็คงจะจำไม่ได้ แต่ครูผู้สอนก็จะเน้นย้ำว่าเป็นเรื่องสำคัญและสำคัญมากจนต้องจำให้ได้ขึ้นใจ ในที่สุด ประเด็นการจัดการเรียนการสอนต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนแล้วแต่ไม่ก่อให้เกิดความสุนทรีย์ในการเสพงานวรรณคดีไทย กลับทำให้ผู้ที่เสพวรรณคดีไทยเกิดความเบื่อหน่ายวรรณคดีไทยได้ จนกลายเป็นปัญหาเรื้อรังของการเรียนวิชาภาษาไทยในส่วนของวรรณคดีไทยไปได้ ในที่สุด ยิ่งถ้าหันมาพิจารณาถึงข้อสอบวิชาภาษาไทยที่ใช้ในการ คัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา สำหรับส่วนของวรรณคดีไทยแล้วจะเห็นได้ชัดเจนว่า ลักษณะของข้อสอบจะเป็นการถามถึงแนวคิด ลักษณะภาพสะท้อนสภาพสังคม ค่านิยมที่ปรากฏในวรรณคดีไทยแต่ละเรื่อง นอกจากนี้ก็เป็นถามถึงสุนทรียภาพของการใช้ภาษาไทยในด้านวรรณศิลป์ และนี่เอง คงจะเป็นการไขข้อปริศนาสำคัญที่ว่า ทำไมนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายทั่วประเทศไทย จึงต้องไปสมัครเรียนกวดวิชา สำหรับวิชาภาษาไทยเพื่อการสอบเอนทรานซ์เป็นจำนวนมาก คำตอบที่ง่ายที่สุดก็คือ เรียนอย่างหนึ่งแต่กลับสอบอีกอย่างหนึ่งนั่นเอง

2.3.2 การแก้ปัญหาการเรียนการสอนวรรณคดีไทย กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านได้ให้ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการเรียนการสอนวรรณคดีไทยไว้ดังต่อไปนี้

รศ.ดร.ปิ่นมณี พรหมสุทธิรักษ์ ได้เสนอแนะวิธีการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทยในระดับอุดมศึกษา ไว้ว่า ควรให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงความสามารถของตนเอง เช่น การอ่านเรื่อง ศกุนตลา โดยให้เด็ก ๆ ทุกคนได้มีสิทธิ์เป็นตัวละคร เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น โดยเลือกเรื่องและตัวละครที่ผู้เรียนชอบให้ผู้เรียนคิด ออกมาเล่าและให้ออกมาแสดงเป็นตัวละครที่ตนเลือก จะทำให้ผู้เรียนมีความสุข หรือจะเป็นการสอนเด็กเล็ก อาจารย์แนะนำว่าให้แสดงท่าทาง บทบาทสมมติ แต่ถ้าเป็นเด็กโตอาจารย์จะให้เขาคิด ประดิษฐ์แต่ง ผู้เรียนก็จะชอบ หรืออาจจะให้คิดต่อจากเนื้อเรื่อง เป็นต้น กิจกรรมการตูนเป็นกิจกรรมที่เด็กทุกระดับชั้นชื่นชอบ ไม่จำเป็นต้องเป็นเด็กเล็ก เด็กโตก็ดูการ์ตูนได้เช่นกัน

รศ.สมพร ร่วมสุข ได้แสดงความคิดเห็นว่า อาจารย์นิยมใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ โดยเริ่มจากการให้ผู้เรียนอ่านออกเสียง โดยอ่านธรรมดา และค่อยอ่านตีบท ให้ผู้เรียนสมมติตัวเองเป็นตัวละครแล้วคุยโต้ตอบกัน และอีกวิธีคือการทำโครงงาน เช่น เรียนเรื่องที่สอนไปแล้วคิดโครงงานว่าเป็นอย่างไร เพื่ออะไร และอาจารย์ยังบอกเทคนิคอีกอย่างคือ “เกมหมวก 6 ใบ” เกมหมวก 6 ใบนี้ให้คิดเป็นหมวก 6 สี เช่น สีเขียวเป็นความคิดสร้างสรรค์ สีเหลืองให้เป็นจินตนาการ สีแดงเป็นอารมณ์ สีดำเป็นด้านลบ เป็นต้น และให้ผู้เรียนได้คิดว่าถ้าเขาเป็นตัวละครนั้น เขาจะแก้ปัญหาอย่างไร เช่นสมมติว่า ผู้เรียนเป็นนางพิม เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนที่ต้องตัดสินใจ ผู้เรียนจะอย่างไร หรือตอนที่ขุนแผนกลับมาบ้านและพานางลาวทองมาด้วย นางพิมจะอย่างไร วิธีนี้ผู้เรียนก็จะได้คิด (โดยอาจารย์จะต้องวางแผนว่าสาระการเรียนรู้ของหมวกทั้ง 6 ใบว่ามันคืออะไร แทนอะไร) อาจารย์บอกว่าเด็กชอบวิธีหมวก 6 ใบ เพราะเด็กได้คิดหลากหลาย คิดเป็นระบบ มีทฤษฎีที่พัฒนาผู้เรียนได้ กิจกรรมนี้ทำเป็นกลุ่ม หรือจะเป็นกิจกรรมบทบาทสมมติ ถ้าผู้เรียนคิดสร้างสรรค์แล้ว ก็จะให้ออกมานำเสนอ และก็สรุปต่อไปว่าที่เพื่อนแสดงนั้นเป็นอย่างไรบ้าง มีคุณค่าด้านไหน วิจาร์ณตัวละครได้อย่างสร้างสรรค์

รศ.ธิดา โมสิกรัตน์ กล่าวว่า ผู้เรียนจะเรียนวรรณคดีไทยได้สนุกเมื่อเขาได้คิด อย่างมีอิสระ มีแนวคิดของตนเอง โดยให้ผู้เรียนคิดในฐานะที่เป็นตัวละคร คิดอย่างไรที่แตกต่าง หรือคล้ายตาม โดยมีพื้นฐานจากความเข้าใจ หรือการรับรู้เรื่องวรรณคดีมาก่อน รู้เรื่องราวมาก่อน เช่น ถ้าเป็นสังข์ทอง คิดอย่างไรเมื่อเจอกับปัญหาการให้คิดจะสะท้อนความเป็นตัวตนของผู้เรียน หรือวิธีการเทียบเคียงกับสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งก็คือความเป็นจริง

ไม่ได้อยู่ในความฝัน ใช้สถานการณ์ปัจจุบันผู้เรียนจะใช้ข้อคิด หรือความรู้จากการเรียนวรรณคดีให้มาเทียบเคียง และให้ผู้เรียนบอกว่าถ้าตัวละครนั้นมาอยู่ในสถานการณ์ปัจจุบัน เขาจะมีบทบาทหน้าความรู้มาใช้ในสถานการณ์ปัจจุบันได้อย่างไรบ้าง ส่วนเรื่องบทบาทสมมติ ก็เป็นความสนุกสนาน ความคิดสร้างสรรค์ ผู้เรียนต้องคิดว่าจะมีคำพูดอย่างไร มีฉาก การแต่งกายอย่างไรให้ผู้ชมสนุกสนาน

ผศ.สมเกียรติ คู่ทวีกุล กล่าวว่า มีทฤษฎีเดียวที่เหมาะสมกับนักเรียนมัธยม คือ ทฤษฎี *Reader Response theory* ที่ได้ผลกับนักเรียน ให้ผู้เรียนตอบสนองว่าเขามีความรู้สึกอย่างไร และมีบทบาทสมมติให้ผู้เรียนด้วย ส่วนระดับอุดมศึกษา จะให้ผู้เรียนได้พัฒนาความคิด โดยอาจารย์เอาหนังสือที่ได้รับรางวัลนั้น ลองนำมาให้ผู้เรียนคิดให้ต่าง คิดให้ตรงกันข้าม เช่น คำประกาศเกียรติคุณของวรรณกรรมซีไรต์ คิดให้ต่าง ให้ผู้เรียนหัดมองมุมต่าง

ผศ.มุกดา ลิบลับ เสนอแนะว่า “การเรียนวรรณคดีไทย” จะต้องมีการเรียนรู้ครบถ้วน คือการรับรู้ เนื้อเรื่อง วิเคราะห์ สังเคราะห์ ในเชิงเนื้อเรื่อง จากนั้นจึงจะได้เห็นคุณค่าทางวรรณคดี และคติสอนใจ การเรียนวรรณคดี โดยผู้เรียนจะต้องเรียนรู้เนื้อเรื่อง เข้าใจ การจะต้องตีความ มีการวินิจฉัยก็ต้องวินิจฉัยเพิ่มขึ้น ต่อไปก็วิเคราะห์เนื้อหา และสามารถสรุปประโยชน์ของวรรณคดีนั้นได้ แนะนำตามระดับขั้นตอนของการรับสาร เช่น เรื่องสังข์ทอง ในระดับมัธยมศึกษาจะต้องเป็นสื่อจริง ครูจะต้องเล่าเรื่องให้ตีเหมือนนิทาน ผู้เรียนจะไม่เบื่อ ครูจะต้องเป็นสื่อ และเอกสารก็เป็นสื่อ ครูจะต้องเป็นนักเล่าเรื่องที่ตี ต้องแม่นยำในเนื้อเรื่องวรรณคดี และผู้เรียนในระดับมัธยมจะต้องแบบฝึกหัด เพราะมีส่วนให้ผู้เรียนได้พูด ได้เขียน ฝึกซ้ำๆ เพื่อให้เด็กซาบซึ้ง สุดท้ายผู้เรียนจะต้องได้คุณค่า คติจากเนื้อเรื่อง ซาบซึ้ง โดยการเขียนสรุป จดบันทึกในสมุด จากนั้นก็ให้ผู้เรียนเล่นบทบาทสมมติ แล้วผู้เรียนก็จะซาบซึ้ง และกล้าแสดงออก คิดสร้างสรรค์ ส่วนผู้เรียนระดับอุดมศึกษา ผู้เรียนได้ซาบซึ้งมาแล้วจากการเรียนช่วงมัธยม จนเรียนระดับมหาวิทยาลัยผู้เรียนก็จะยังคงจำได้ เช่น เพลงของแม่ปลาบู่ เป็นต้น ที่ผู้เรียนจำได้เพราะเราได้ใช้สื่อจริงตั้งแต่เด็ก เป็นต้น

รศ.ดร.ปิ่นมณี พรหมสุทธิรักษ์ กล่าวสรุปว่า การเรียนการสอนวรรณคดีไทยนั้นต้องให้ผู้เรียนได้เรียนสังคมและวัฒนธรรมของคอนว่าเป็นอย่างไร อาจารย์ควรนำสื่อมาทำลงเป็นซีดี และครูก็นำไปสอนในห้องโดยสอนคร่าวๆ จากนั้นแล้วให้ผู้เรียนนำซีดีกลับบ้าน เพื่อไปคิดต่อยอด โดยอาจารย์จะให้ข้อมูลในห้องเกี่ยวกับข้อคิดของเนื้อเรื่อง สังคม สุนทรียะ และคติธรรม ผู้เรียนจะต้องไปคิดต่อ และกลับมาคุยกับอาจารย์ผู้สอน รวมทั้งผู้สอนก็ควรที่จะพัฒนาสื่อได้เอง ฝึกให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์เรื่องราววรรณคดีต่างๆ อยู่เสมอ

2.3.3 วิธีการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทยเพื่อผู้เรียนตระหนักในคุณค่าของวรรณคดีไทย
ด้านสุนทรียศาสตร์ ด้านสังคมศาสตร์ และด้านคติธรรม

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะว่า ควรแก้ไขคำว่า “ด้านสังคมศาสตร์” เป็น “ด้านสังคม” จึงจะเป็นคำที่ถูกต้องตามการศึกษาคุณค่าของวรรณคดี

การศึกษาวรรณคดีนั้น คุณค่าที่สำคัญคือคุณค่าด้านสุนทรียะ สุนทรียะในวรรณคดีคือการนำเสนอการใช้ภาษา การใช้คำนี้ ผู้วิจัยจะอย่างไรให้ผู้เรียนได้รับความรู้ ต้องเลือกคำ ว่าคำอะไรสำคัญแล้วจึงนำมาใช้ เช่น ใ้มดแดง มดนั้นสื่อถึงความขยัน เป็นต้น และในส่วนเรื่องของสังคมและวัฒนธรรม ผู้วิจัยจะมีวิธีการเน้นเนื้อหาอย่างไรบ้าง ประสบการณ์ในชีวิตทางวรรณคดี จะทำให้ผู้เรียนเห็นว่าเรื่องนี้มันมีประสบการณ์ชีวิตอย่างไร และ

นำมาใช้อย่างไร ในเรื่องของคตินิยามนั้น ผู้ทรงคุณวุฒิตั้งคำถามว่า จะเป็นประสบการณ์ชีวิตของมนุษย์อย่างไรในวรรณคดี ได้อะไร มีประสบการณ์อะไรเกิดขึ้น

การเลือกเนื้อเรื่องในการทำสื่อ อาจจะต้องตัดบางอย่าง เพิ่มบางอย่างเพื่อเป็นประโยชน์กับผู้เรียนมากที่สุด ใน storyboard เนื้อหาควรมีการเล่าเรื่อง วิเคราะห์ วิเคราะห์ สังเคราะห์ เนื้อหาของแบบฝึกหัดด้วย เนื้อเรื่องมีการยกตัวอย่าง กระตุ้นโดยใช้คำ เช่น ใช้คำถาม ยกคำประพันธ์ จะทำให้ผู้เรียนได้เห็นคุณค่าอะไร ด้านไหน เช่น สอนมหานเวทสันดรชาดก ผู้เรียนบอกว่าพระเวทสันดรเป็นพ่อใจร้าย เพราะผู้เรียนมองไม่ออกว่าในเรื่องนี้จะสอนอะไร ครูอาจจะแก้โดย ยกคำประพันธ์มาอธิบาย เป็นต้น หรือจะครูจะต้องหาคำถามกระตุ้นเด็กตอบ โดยครูแนะแนวคำตอบที่ถูกต้อง ให้เด็กเห็นว่าคำถามแบบนี้ควรตอบอย่างไร แต่ต้องไม่สกัดความคิดของเด็ก บอกว่าแนวคำตอบต้องตอบประมาณไหน การทำเนื้อเรื่องผู้วิจัยจะต้องคิดว่าในแต่ละเรื่องที่เราเลือกมานั้น คุณค่ามีอะไรบ้าง จะสอดแทรกอย่างไร โดยครูจะต้องวิเคราะห์เนื้อเรื่องให้ได้ว่าต้องชี้แนะ เลือกใช้คำ เนื้อเรื่อง ตัวละครว่าสำคัญเป็นอย่างไร

ส่วนเรื่องพุทธิพิสัย ควรวัดผลโดยใช้ข้อสอบ แบบฝึก ขันงาน โครงงาน และจิตพิสัยวัดโดยการสังเกต เช่น มารยาทในการอ่าน มารยาทในการฟัง การดู และควรวัดเนื้อเรื่องจากสื่อโดยถามผู้เรียนว่าเนื้อหาที่ผู้วิจัยเลือกมา ผู้เรียนชอบมากแค่ไหน สนุกหรือไม่ มีประโยชน์หรือไม่ และเขาได้เห็นคุณค่าในเนื้อเรื่องหรือไม่

2.3.4 การคัดเลือกวรรณคดีไทยสำหรับการจัดทำสื่อประสม กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ข้อเสนอแนะว่า เรื่องวรรณคดีที่เลือกมาควรเป็นเรื่องง่ายๆ เด็กจะได้เรียนรู้เรื่อง โดยผู้ทำจะต้องวิเคราะห์เรื่อง เนื้อเรื่องให้ดีๆ และควรคิดว่าประเด็นสำคัญ ๆ ควรอยู่ที่ตรงไหน เช่น เรื่องขุนช้างขุนแผน ที่สุดแล้วจะให้คนชอบควรทำอย่างไร หรือว่าครูเล่าเรื่องสังข์ทองในห้องสอน และครูถามผู้เรียนต่อว่า “ทำไมรงนา ไม่บอกว่าเป็นรูปทองของสังข์ทอง” ให้ผู้เรียนได้คิดต่อ โดยผู้เรียนจะต้องคิดวิเคราะห์ว่าในบรรดาพี่น้อง 6 คนนั้นใครฉลาดที่สุด ให้ผู้เรียนตั้งประเด็น ตั้งปัญหาของเนื้อเรื่อง กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิร่วมกันพิจารณาคัดเลือกวรรณคดีไทยที่จะนำไปจัดทำเป็นสื่อประสม จำนวน 6 เรื่อง ดังนี้

- 1) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 2 เรื่อง ผู้ทรงคุณวุฒิคัดเลือกวรรณคดีไทย เรื่อง นิราศภูเขาทอง และพระอภัยมณี
- 2) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 2 เรื่อง ผู้ทรงคุณวุฒิคัดเลือกวรรณคดีไทย เรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย และมีทนะพาธา
- 3) ระดับอุดมศึกษา 2 เรื่อง ผู้ทรงคุณวุฒิคัดเลือกวรรณคดีไทย เรื่อง ขุนช้างขุนแผน และสามก๊ก

2.3.5 ข้อเสนอแนะการจัดทำสื่อประสมวรรณคดีไทย เพื่อให้ผู้เรียนตระหนักในคุณค่าวรรณคดีไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และระดับอุดมศึกษา

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ข้อเสนอแนะการจัดทำสื่อประสมวรรณคดีไทยเพื่อให้ผู้เรียนตระหนักในคุณค่าวรรณคดีไทย ในภาพรวมของทั้ง 3 ระดับชั้น ดังต่อไปนี้

การทำสื่อจะต้องให้ผู้เรียนเห็นคุณค่า และอาจารย์ผู้สอนจะต้องบอกผู้เรียนโดยการยกตัวอย่างไปด้วยในเรื่องของคุณค่า และการทำสื่อควรเอาละครเรื่องจักรๆ วงศ์ๆ ที่มีการทำไว้มาผสมผสานกันแล้วจึงค่อยทำไปเป็นการดูก็ได้ สื่อวรรณคดีที่กำลังจะจัดทำขึ้นนี้ควรให้ผู้เรียนได้เรียนด้วยตนเอง ผู้วิจัยจะอย่างไรให้ตัวละครพูดควรมีการทำสื่อเพื่อดึงดูดผู้เรียนให้ทำตาม โดยอาจจะใส่เกม ให้เล่นเกม และผ่านด่านแต่ละด่านตามลำดับชั้น โดยเอาการ์ตูนมาเล่าเรื่องแนะนำเนื้อเรื่อง เป็นต้น เด็กจะชอบการ์ตูน ผู้วิจัยจะต้องใส่ตัวละครการ์ตูนที่พูดในสิ่งที่ควรพูด คุณค่า และจะต้องบอกไว้ในสื่อเลยว่าคุณค่าของเรื่องนี้มีอะไรบ้าง คืออะไรบ้าง หรือจะให้ผู้เรียนไปคิดต่อก็ได้ การทำสื่อผู้วิจัยต้องคิดว่าควรสอดแทรกคุณค่าอย่างไร วิธีการใด คุณค่าด้านอะไร เรื่องอะไร คุณค่าแต่ละด้านต้องมาจาก เนื้อเรื่อง ตัวละคร การใช้ภาษา ที่ปรากฏในเรื่อง

การทำสื่อจะต้องมีเครื่องมือการสอน มีการเล่าเรื่องราวก่อน มีเกมให้คิดวิเคราะห์ รูปแบบด้านต่างๆ ในเรื่องควรมีการแทรกคุณธรรมที่ดีคืออะไร รวมทั้งมีส่วนที่เป็นวิเคราะห์ สังเคราะห์ ในด้านต่างๆ ทำอย่างไร หรือในสื่อควรมีรูปแบบเป็น mind mapping จะทำให้ผู้เรียนจดจำเรื่องได้ดี ผึกให้เด็กคิดเป็นระบบ ในสื่อเนื้อเรื่องให้ใช้วิธีการสรุปเนื้อเรื่อง ทำสีสวยสีสันสวยงาม ช่วยให้ผู้เรียนคิดอย่างเป็นระบบ mind mapping เป็นการมีอิสระให้เด็กคิดในการเติมคำ เด็กจะตอบกว้างๆ ว่าคุณค่าของวรรณคดีมีอะไรบ้างมีตัวละครต้น มีตัวนำ การใช้สื่อประกอบการสอน มี 2 อย่าง คือ 1) ภาพประกอบ ตัวแทนในการเล่าเรื่องน่าสนใจ การ์ตูนเดินเรื่อง 2) การสร้างเนื้อเรื่อง สอดแทรกเนื้อหาจากตัวละคร การสอดแทรกการ์ตูน ควรเป็นคำพูดสั้น ๆ

การทำสื่อของผู้วิจัยจะต้องสกัดความคิดออกมาให้ตีซึ่งเป็นสิ่งที่ยาก จะต้องคิดวิเคราะห์ให้ได้ว่า วรรณคดีแต่ละเรื่องทีเลือกมานั้น มีคุณค่าอยู่ตรงไหน เรื่องอะไร อย่างไร และผู้วิจัยจะต้องออกแบบก็ตอบแบบฝึกในสื่อของผู้วิจัย โดยการป้อน key word ลงในคอมพิวเตอร์ไว้ ให้เด็กพิมพ์คำตอบ การทำสื่อจะต้องมองรูปแบบของสื่อที่ผู้วิจัยทำขึ้นมา ซึ่งเราอาจจะมีทั้ง e-book เกม วิดีทัศน์ หรือมีสื่อ Power point ประกอบ และผู้วิจัยคิดว่าสื่อทั้งหมดที่นำมาแนะนำเสนอนี้มีความน่าสนใจ และเหมาะกับนักเรียนหรือไม่ โดยอาจจะใช้แบบสอบถาม 5 4 3 2 1 ในการถามความคิดเห็นของผู้เรียน และที่สำคัญคือ ผู้วิจัยจะต้องนำสื่อไป Try out ทดสอบก่อน จะได้ผลลัพธ์ด้านจิตพิสัย และเพื่อเป็นการเห็นตัวกระบวนการ ว่าจะต้องมีการแก้ไขอย่างไรจากผลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างของผู้วิจัย

ท่านผู้ทรงคุณวุฒิแนะนำเรื่องของเวลาสอนว่า ถ้าการเรียน 50 นาที จะใช้สื่ออย่างเดียวในการเรียนด้วยตนเองเมื่อไรก็ได้ ผู้เรียนจะต้องอ่าน คิด วิเคราะห์ให้ได้มากที่สุด ผู้วิจัยควรมีการกำหนดเวลาว่าช่วงสนใจของผู้เรียนในแต่ละช่วงอายุเป็นอย่างไร หรือการสร้างสื่อสำหรับ 1 เรื่องนั้นจะต้องมีการเรียน 3 คาบเรียน โดยผู้วิจัยออกแบบแบ่งเป็นช่วงเป็นตอนก็ได้ หรือจะให้ครอบคลุมจะต้องเกิน 3 คาบเรียน เช่น มี เกม คุวิทัศน์ โดยตัดเป็นตอนๆ และแบ่งประเด็นให้ชัดในแต่ละตอน เช่น ประเด็นคุณค่า ประเด็นเนื้อหา ประเด็นตัวละคร ผู้วิจัยจะต้องเลือกดูว่าจะตัดเป็นแบบไหนอย่างไร และการประเมินควรประเมินเป็นเรื่องๆ เช่น จบประเด็นที่ 1 ก็ประเมิน จบประเด็นที่ 2 ก็ประเมิน เป็นต้น

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า การจัดทำสื่อนั้นผู้วิจัยจะต้องทำให้สัมพันธ์กับเวลา ช่วงเวลาที่สอน ต้องมีแผนการสอน ผู้วิจัยจะต้องจัดเนื้อหาว่ามีประเด็นอะไรบ้าง และสังเขปเนื้อหาไว้ เพื่อสะดวกในการทำ storyboard ควรมีการแบ่งตอน ไว้ไม่ว่าจะเป็นเนื้อเรื่อง กิจกรรม หรือวรรณศิลป์ เป็นต้น และจะต้องออกแบบว่าเนื้อหาประเด็นนี้ ผู้วิจัยควรใช้สื่อใด กิจกรรมใด และจะต้องมีความสัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง และวัตถุประสงค์ที่ผู้วิจัยได้ตั้งเอาไว้ตลอดเวลา

ผลการประชุมสนทนากลุ่มข้างต้น ผู้วิจัยนำไปเป็นแนวทางการจัดทำสื่อประสมวรรณคดีไทย 6 เรื่อง โดยการเขียน storyboard และเนื้อหาวรรณคดี ให้ยังคงสื่อสารคุณค่าด้านสุนทรียศาสตร์ คุณค่าด้านสังคม คุณค่าด้านศีลธรรม ได้อย่างลึกซึ้งตามเนื้อหาวรรณคดีไทยในแต่ละเรื่อง และเน้นการฝึกทักษะการคิดให้เกิดกับผู้เรียนตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และปัจจัยที่ส่งผลให้การจัดทำสื่อประสมวรรณคดีไทยประสบความสำเร็จคือ การนำสื่อมัลติมีเดียมาเป็นเครื่องมือที่ช่วยทำให้บทเรียนวรรณคดีไทยได้มีชีวิตโลดแล่นบนสื่อคอมพิวเตอร์ เนื่องจากสื่อมัลติมีเดียเป็นสื่อทันสมัยและตรงตามความสนใจของผู้เรียนเป็นอย่างมาก

สรุปและวิจารณ์ผล (Conclusion and Discussion)

องค์ความรู้ที่ได้จากการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ คือ การนำวรรณคดีไทยมาจัดทำเป็นสื่อประสมนั้นควรทำให้ดีใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยสอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียนมาเป็นเครื่องมือที่สามารถสื่อสารความรู้ความเข้าใจด้านวรรณคดีไทยจนผู้เรียนเกิดความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าของวรรณคดีไทยทั้ง 3 ด้านได้อย่างแท้จริง วรรณคดีไทยนั้นเป็นแหล่งขุมทรัพย์ทางปัญญาของคนไทยเป็นสิ่งมีคุณค่าที่ควรให้เยาวชนไทยได้เรียนรู้ให้ถึง แก่นแท้อันมีคุณค่ายิ่งของวรรณคดีไทยด้วยวิธีการเรียนการสอนที่ปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัยของผู้เรียน การสร้างสื่อประสมวรรณคดีไทยจำนวน 6 เรื่อง ควรนำเสนอเนื้อเรื่อง ตัวละคร (ถ้ามี) คุณค่าด้านสุนทรียศาสตร์ คุณค่าด้านสังคม คุณค่าด้านศีลธรรม และควรวัดผลคุณค่าทั้ง 3 ด้าน ของวรรณคดีไทยทั้ง 6 เรื่อง และการจัดทำบทเรียนสื่อประสมวรรณคดีไทยทั้ง 6 เรื่องนั้น การจัดทำเนื้อหาและ storyboard เป็นเรื่องที่สำคัญมากควรจัดทำด้วยความละเอียดและลึกซึ้ง และสามารถนำไปจัดทำเป็นสื่อประสมที่ยังคงนำเสนอคุณค่าของวรรณคดีไทยทั้ง 3 ด้านได้อย่างลึกซึ้งด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสุวรรณา เกรียงไกรเพ็ชร (2516 : 240) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทย ผู้สอนควรทำความเข้าใจให้ชัดเจนว่าวิชาวรรณคดีมีจุดมุ่งหมายอย่างไร เพื่อที่จะได้นำการสอนไปสู่จุดมุ่งหมายที่ต้องการ ในการสอนวรรณคดีผู้สอนต้องทำหน้าที่เป็นทั้งผู้แนะให้ผู้เรียนเห็นความงามของวรรณคดี และเป็นทั้งผู้วิพากษ์ คือประเมินคุณค่าของวรรณคดีนั้นๆ ให้ผู้เรียนเห็นว่ามีความเด่นมีความงามและมีค่าอย่างไร ดีหรือไม่ดีอย่างไรด้วย ฉะนั้น ผู้สอนจึงต้องสร้างความรู้สึที่ดีในการเรียนวรรณคดีให้แก่ผู้เรียนโดยเน้นหลักที่ว่าวรรณคดีเป็นสิ่งที่สอนให้คนรู้สึกถึงความงาม ความประณีตบรรจงในชีวิต วรรณคดีแสดงความเป็นไปในชีวิต แต่ก็เทียบเคียงได้กับชีวิตจริง เพราะความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่างๆ ที่ประกอบขึ้นเป็นวรรณคดี ประกอบด้วยความมีเหตุผล ไม่ใช่เป็นไปโดยความบังเอิญ แม้ว่าในบางครั้งวรรณคดีอาจมองดูเป็นเรื่องเพ้อฝันแต่ก็มีพื้นฐานมาจากความจริง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิพย์ ศิริสมบุรณ์เวช (2547) ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนวรรณคดีไทย ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้วยการตอบสนองต่อวรรณคดี การอ่านเพื่อความเข้าใจและการคิดไตร่ตรองของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิต ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีหลักการ 4 ประการ คือ การสร้างความเข้าใจการอ่านจากประสบการณ์เดิม ความแตกต่างระหว่างบุคคล การมีปฏิสัมพันธ์ในการเรียนรู้ และการทบทวนและการไตร่ตรองวัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน คือ เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการตอบสนองต่อวรรณคดี การอ่านเพื่อความเข้าใจ และการคิดไตร่ตรอง ทั้งนี้ผลการวิจัยดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัยในการนำแนวคิดนี้ไปสร้างสื่อเทคโนโลยีวรรณคดีไทยจำนวน 6 เรื่อง ให้ทันสมัยสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และเป็นประโยชน์ต่อครูภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาจะนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทยให้ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนมากขึ้น และทำให้ผู้เรียนเข้าใจในคุณค่าของวรรณคดีไทยได้อย่างลึกซึ้งมากขึ้นได้อีกด้วย

เอกสารอ้างอิง (Reference)

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2544) **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.**

กรุงเทพมหานคร : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

เจตนา นาควัชระ. (2538) “ข้อคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนวรรณคดีในระดับอุดมศึกษา”

ใน **ทางไปสู่วัฒนธรรมแห่งการวิจารณ์.** หน้า 155-171.

- เจือ สตะเวทิน. (2508) **วรรณคดีและประวัติวรรณคดี**. กรุงเทพมหานคร : ธนบุรีศึกษา.
- ทรงฤทธิ์ ฉิมโฉมด. (2553) **การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยวิธีสอนแบบหมวกหกใบและวิธีสอนแบบปกติร่วมกับบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง สามก๊ก ตอนกวนอูไปรับราชการกับโจโฉ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (สาขาวิชาการสอนภาษาไทย) นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปารณีย์ โชติมันเศรฐ์. (2551) **การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนวิชาภาษาไทย เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4**. การค้นคว้าแบบอิสระ ศษ.ม. (สาขาวิชาภาษาไทย) เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พรทิพย์ ศิริ สมบูรณ์เวช. (2547) **การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนวรรณคดีไทย ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้วยการตอบสนองต่อวรรณคดี การอ่านเพื่อความเข้าใจ และการคิดไตร่ตรองของ นิสิตระดับปริญญาบัณฑิต**. วิทยานิพนธ์ ค.ด. (สาขาวิชาการสอนภาษาไทย) กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พัลลภ พิริยะสุรวงศ์. (2542) **การออกแบบและพัฒนาอัลติมีเดียโดยใช้รูปแบบการควบคุมการเรียนรู้ต่างกัน**. ปริญญาโท กศ.ด. (สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา) กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิมณิชา พรหมมานต. (2553) **การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง ตอน มนุสสภูมิ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (สาขาวิชาการสอนภาษาไทย) นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิทย์ ศิวศรียนนท์. (2519) **วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์. พิมพ์ครั้งที่ 6**. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์.
- สุวรรณา เกรียงไกรเพ็ชร. (2516) **กรอง ภาษาและวรรณกรรม : ประชุมบทความเชิงวิชาการ**. กรุงเทพมหานคร : ชุมชนวิชาการอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.